

"PROLETAREC"
JE DELAVSKI
LIST ZA
misleče čitatelje.

PROLETAREC

OFFICIAL ORGAN JUGOSLAV FEDERATION, S. P. GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE

Entered as second-class matter December 8, 1937, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d.

CHICAGO, ILL., 13. AVGUSTA, (AUGUST 13,) 1931.

Published weekly at
3630 W. 20th St.

DRUGI
NAJSTAREJŠI
jugoslovanski
socialistični list.

ST. — NO. 1248.

LETO—VOL. XXVI.

KAMPANJA REAKCIJE PROTI GLADNEMU DELAVSTVU

NAMESTO DA BI JIM DALI KRUHA IN
ZASLUŽEK, JIM GROZE Z NASILJI

Zlo politike krogelj

Kjerkoli se gladni, izkorisčani in zatirani delavci združijo v glasnom protestu, udari reakcija nanje pečat "rdečkarstva" in boljševizma.

Oblast je vseskozi le na strani posedujočih, katerim varuje njihove profite s svojo oboroženo in justično silo.

Brezposelne delavce izganjajo iz stanovanj siloma. Kdor se tej sili upira, mu odgovore z ječo ali krogljami.

To je vse, kar zmora kapitalistična reakcija v tej krizi.

Hooverjeva administracija je ponovno naglasila svoje stališče proti zveznemu zavarovanju brezposelnih delavcev. Po njenem mnenju je pomoč za nezaposljene v glavnem stvar privatne iniciative.

Gladne se ne nasiti s patriotizmom

Med množico gladnih narašča obup. Celo farmarji so prenehali s potrežljivostjo. V raznih južnih državah so povedali brez ovinkov, da ako ne dobe hrane, si jo bodo vzeli v trgovinah s silo. Rdeči križ se je zganil in jim preskrbel živil.

Delavcem v premogovniških okrožjih v West Virginiji jih odklanja. Enako drugod. Tam naj pomaga občina in "privatna inicijativa".

V Chicagu narašča nezadovoljstvo posebno med črnici, med katerimi je beda najhujša. Javnost je postala nanje pozorna še, ko je histerična policija ubila tri neoborožene črnce, mnoge ranila in pretepla, nekatere pa si je izbrala za sodno preganjanje.

Kapitalistična reakcija, njej na čelu dnevnik Tribune, zahteva, da se oblast zgane in zatre rdečarske aktivnosti. "Tribune" je oprezn in govoril o komunistih in Moskvi, "katera plačuje propagando med mirnimi delavci za nasilno strmoglavljanje ameriških institucij in vlade."

Za obuditev izjemnih naredb

V resnici je to, kar propagira denarna oligarhija, naperjeno proti vsemu zavednemu delavstvu. Zahtevajo, da se obudi izjemne naredbe in zakone, ki so bili sprejeti med vojno in pozneje. Zahtevajo, da naj začne oblast z drastičnim ustrahovanjem tujerodcev, posebno nedržavljanov. Agitatorje nedržavljanje naj se deportira.

Reakcija v svoji propagandi trdi, da so krvolitje med zamorci v Chicagu povzročili "komunisti". Torej jih je treba zatreti.

Vsekoko, ki obsoja krvce, ki apelira na delavce, naj se združijo v svojo obrambo je v očeh reakcije "komunist". Tega sredstva se poslužuje v nadi, da dobi ljudsko mnenje na svojo stran ter ga nahaja proti zavednemu delavstvu, kar se ji je zelo posrečilo med vojno in po vojni z enako gonjo proti socialistom.

Resničen vzrok nezadovoljstva

Premogarji v West Virginiji, Pennsylvaniji in Ohiu NISO šli v boj po zaslugu "rdečkarjev", kajti ta kredit spada KOMPANIJAM. Oni ne zahtevajo strmoglavljanje ameriške vlade, nego delo S PLAČO, ki jim bo omogočala živeti. Profita lačna denarna reakcija pa vpije o "rdečkarjih", grozi z deportacijami in oznanja svoj nauk patriotizma, ki v praksi pomeni udanost kapitalizmu.

Črnci v Chicagu se niso zbrali skupaj na poziv komunistov, nego ker jih v to sili glad. Posestniki izganjajo revne družine s pomočjo oblasti iz stanovanj, ker ne morejo plačevati stanařine. Kapitalistični tisk v Chicagu pa širi laž, da so "rdečkarji" organizirali med črnci "stanařsko stavko".

"Kjer ni, tudi cesar ne vzame," pravi slovenski pregor. Ako družina ne more plačati stanařine, niso tega kriji "rdečkarji", nego sistem, ki je kriv sedanje brezposelosti.

Obetanje pomoći privavnim interesom

Sodniki v Chicagu so 7. avgusta obljubili posestnikom pri izganjanju družin iz stanovanj vso svojo pomoč, "kajti zakone je treba spoštovati." Kdor ne plača, mora ven!

(Nadaljevanje na 3. strani.)

SOCIALISTIČNE MANIFESTACIJE NA DUNAJU

Mesto Dunaj se je že par let pripravljalo, da dostojo sprejme poslance delavskega ljudstva iz vseh krajev sveta, ki so prišli na kongres Delavske-socialistične internationale. Dunajska socialistična uprava si je pridobila svetoven sloves, ker je v največji krizi bila v stanju prehranjevati delavsko prebivalstvo in mu ob enem omilil življenje z gradnjo modernih stanovanj in mnogimi drugimi socialnimi reformami. Zato je Dunaj priljubljeno mesto za delavske kongrese. Dne 19. julija se je pričela delavska olimpijada, v kateri je sodelovalo tisoče delavskih telovadcev. Razen teh je manifestiralo na ulicah več kot 20,000 otrok. Na sliki je dunajska socialistična mladina, ki je sodelovala v manifestaciji. Dne 25. julija pa je bil na Dunaju otvoren IV. kongres Delavske-socialistične internationale, na katerem je bilo zastopanih 34 strank iz raznih dežel z okrog 600 delegatov. Iz Zed. držav jih je bilo 26 rednih in bratskih delegatov. Razen kongresa je trajalo skozi 7 in deloma skozi devet dni. Dne 26. julija je avstrijsko delavstvo priredilo delegaciji v pozdrav velikansko manifestacijo.

ZARADI SVINJINE 70 DNI ZAPORA. BAN- KIRJI NA PROSTEM

Charles Jamenson, star 58 let, brez dela, je ukral iz tovornega vagona svinjino, vredna \$11.49. Bil je obsojen na 70 dni zapora v čikaški prisilni delavnici. Ako ne bi bila okrajna ječa prepunovaljena, bi bila njegova kazenska višja. Ukrasti meso iz vagona je tatvina, četudi si s tem človek uteči glad. Je pa razlika med tato. Jamenson je v smislu zakona tat v popolnem pomenu beseda. Bankirji v čikaškem okrožju, ki so pripravili tisoče delavcev ob prihranke, so potrošili ljudski denar "legalno". Kdor izmed bankirjev pri tem nibil zadosti previden, ga mora zakon pregnati, toda tudi ako je goljuflal in posnevarjal, ima že vedno več prilike rešiti se zapora kar kar tatovi, ki vzamejo kos mesa iz vagona.

Zakon je bil narejen za nelegale tatove, medtem ko legalne varuje pred kaznijo.

"Proletarca"
izdajajo
delavci
za
DELAVE
Čitajte in širite ga!

TIRANSKE METODE DELAVSKEGA DEPARTMENTA PRI DEPORTACIJAH

Wickershamova komisija obsoja nečloveško postopanje pri izgonih inozemcev.—Doak se opravičuje

Wickershamova komisija, deležencev hkrati, da dožene katero je svoječasno imenoval jo, koliko med njimi jih je predsednik Hoover, da dožene šlo sem nepostavno. Komisija kakšen je resničen položaj v tako postopanju drastično obuvavljenju prohibicije, v soja.

Večina deportiranec je prislala sem s pomočjo raketirskih sindikatov, ki človeka postavijo v to deželo proti dobremu plačilu in ga potem prepuste usodi, ali pa ga celo izpostavijo naseljeniški oblasti, da ga čimprej deportira.

Komisija ugotavlja, da so zlodinski tipi, ki so prišli sem nepostavno, primeroma varni pred deportacijo, med tem ko so ji najbolj izpostavljeni pošteni industrialni delavci.

Komisija je s tem poročilom uradno razgatila nečloveške metode naseljeniških oblasti, kar meče na administracijo v Washingtonu, posebno še na "delavski" department, čudno luč. "Delavski" tajnik Doak je podal svojo izjavo, v kateri opravičuje vladno taktiko in postopanje naseljeniških uradnikov, ob enem obljubuje, da bodo nedostatki odpravljeni.

Stavke in zapletljaji na Kubi

Na Kubi, ki je zelo prizadeta vsled depresije, žive delavci v skrajni beri. Stavke se pogosto pojavljajo, ene le protestne značaja. Dne 4. avgusta je zastavalo 40,000 delavcev Splošne delavske konfederacije iz simpatij do stavkarjev cestne železnice, proti katerim nastopa kompanija in državna oblast. Vlada je zelo omejila svoboščino zborovanja in tiska v namenu, da povzroči delavske gibanje čimvečje ovire.

ENOTEN TIKET UNIJ IN SOC. STRANKE V PHILADELPHIJI, PA.

Na konvenciji soc. stranke v Philadelphiji ki se je vršila 26. julija, je bil nominiran za županskega kandidata Alexander McKeown, predsednik unijanskega lokalnega nogavčarjev, ki ima 12,000 članov. Pravijo, da je to največja podružnica katerokoli unije v tež deželi. Stranka je nominirala kandidate tudi v vse druge urade mesta Philadelphia.

Na socialističnem tiketu so zastopane unije Amalgamated Clothing Workers, Hosiers, Knitters, Jewelry Workers, News-carriers, Lace Weavers, Lithographers, Upholsterers, Teachers, Bookkeepers, Stenographers ter Pocketbook Workers. Kapitalistično časopisje domneva, da dobre soc. kandidate okrog 100,000 glasov ali dobro petino.

Konvencija, katere se je udeležilo 300 članov, zagotavlja posebno rezolucijo pomoč premočarjem v W. Va., zahteva ponovno obravnavo obsojene črnce v Scottsboro, poslala je zahtevo za osvoboditev Moonjea in Billingsa governerju California, kritizira konzervativna vodstva prizadetih unij radi njihove neizrazite ter prazne politike v tej krizi, obsoja Morrisa Hillquita, ker je prezel zastopstvo bivših lastnikov oljnih polj v Rusiji in tožbi proti kompanijam, katere kupejo produkte petrolejskih vrelcev od sovjetske vlade in poslala je pozdrav socialistični administraciji mesta Reading ter kongresu soc. internacionale na Dunaj.

Socialistična stranka v Philadelphia je zelo močna ker je dobila zaslonbo v unijah. Skupno njo deluje philadelphijski Independent Labor Party.

Kje so poslanci?

Kje so sedaj kongresniki in drugi poslanci, ki so tako vneti, zagotavljali svoje "prijetljivo" do delavcev? Večino na počitnicah. Prejemajo plačo, za delavce v bedi se ne brigajo.

Dne 1. avgusta so zborovali v Clevelandu zastopniki vseh čeških podpornih organizacij, da se posvetujejo o tekočih problemih, glavna točka dnevnega reda pa je bilo vprašanje zdržitve. Več podporne enote so vsled depresije in ukinjenega naseljevanja finančno in v članstvu zelo nazadovale in jim grozi propast.

PRIPRAVE NA BOJ.

Delavstvo se pripravlja na boj. V ta namen potrebuje razširjene delavske liste.

SHAW O RAZMERAH V RUSIJI

Znani pisatelj George Bernard Shaw se je nedavno povrnil z obiska v Sovjetski Rusiji, kamor ga je spremljala znan konservativna političarka Lady Astor in njena mož Lord Astor. Shaw, ki je po političnem prepričanju socialist, zdaj draži reakcionarje s hvalo o Rusiji. Pri tem pa ga kapitalistično časopisje v marščem narobe citira z namenom, da bi ga osmešili v javnosti. Shaw je na desni na tej sliki, Lord Astor na levu in njegova žena v sredini.

Glasovi iz našega Gibanja

ZAPISNIK SEJE EKSEKUTIVE JSZ

dne 7. avgusta 1931

Navzoči od eksekutive Filip Godina, Joško Oven, F. A. Vider in Fr. Zaitz; od nadzornega odbora Lotrich in Novak; od nadzornega odbora slovenske Fr. Margole in Angeline Zaitz; od prosvetnega odbora John Rak; tajnik Chas. Pogorelec, Gost, Oscar Godina.

Za predsednika seje izvoljen F. Godina.

Zapisnik prošle seje sprejet kot čitan.

Pisma, nanašajoča se na JSZ, so vzeta na znanje.

Poročilo tajnika:

V času od prošle seje smo pridobili en klub, namreč v Salenu, O. Ustanovljen je bil s pomočjo s. Snova. Pristopilo je enajst članov in članic.

S. Vičič, ki je bil na agitaciji v južnem Illinoisu, poroča, da so bili na delu za ustanovitev kluba tudi v Panami, Ill., toda akcijo se za enkrat še ni obnesla. Zelo dober uspeh pa je napravil s. Vičič posebno v enih naselbinah, npr. v Panami, z agitacijo za list; naročenega imajo skoraj v vsaki hiši. Ko se ljudje bolj poglobijo v naše delo, bo sledilo tudi organiziranje kluba. Razumeti je treba, da nismo imeli z naselbinami v južnem Illinoisu zadnjih nekaj let skoraj nikakega stika, razen par izjem. Sedaj pa zahajalo tja nad 100 izstisov lista več vsak teden in tako se bodo izboljšali tudi pogoji za ustanovitev klubov.

Ker sem bil odsoten iz uradu, mi šestmesečnih računov ni bilo mogoče sestaviti. Storil bom to v krajšem času. O tem bo poročano na bodoči seji. V stični pomožni urad v Pittsburgh-Coloradu sem poskusil nekoliko tudi z agitacijo, zlasti v jen v Penni in v Ohio, new-Denverju in pa med premogarji v West Virginia. Poseben socialistični Denverju sem dobil par naročnikov; to je vse, kar mi je bilo v krajšem času mogoče. Boljši uspen je bil med premogarji kjer skrajno slabim razmeram. Na odpor proti listu in našem pokretu nisem naletel nikjer. Edina zapreka večemu uspehu je brezposelnost in nizek zasišek. Isto velja za južni Illinois. Treba je pač wisconsinske-illinoiske konfederatorjev in uspehi ne bodo v renci JSZ. se agitira, da naj se izostoli. Naj se omenim, da so polovica njenega prebitka, ki mi šli naši somišljeniki v Colorednu zelo na roko, posebno pa še v Waukeganu, obrne v pomoč zastopnik za Waisenburg in okolico Frank L. Tomsich. Za njim sva obiskala naselbine Waisenburg, Aguilar, Trinad, Morley in Starkville.

O delu za časa moje odsotnosti v uradu lahko poroča več s. John Rak.

Poročilo tajnika bilo sprejet na znanje.

John Rak pravi, da nima k poročilu tajnika nič posebnega dodati.

Prosvetna matica. Pogorelec omenja, da urad v poletnih mesecih ne dobiva dosti vprašanj za igre in druge pripomočke, ki jih rabijo razna društva v predstavah in varijetnih sporedih svojih priredb. Tajnik okrožne konference soc. klubov in društev Prosvetne matice s. Garden ter tajnik JSZ. delata skupno s klubni in društvi za aranžiranje predavanj, na katerih nastopi to jesen s. Anna N.

DRŽAVNIKI, KI REŠUJEJO SVET IZ KRIZE

Nedavno se je vrila v Londonu, Anglija, na povabilo premierja MacDonalda konferenca državnikov vodilnih sil, v namenu, da se sporazumejo za pota, po katerih naj bi svet prišel iz krize. Največ so razpravljali o Nemčiji. Na tej sliki v prvi vrsti spredaj od leve na desno so, ameriški finančni tajnik Andrew B. Mellon, francoski premier Pierre Laval, francoski zunanjji minister Aristide Briand, angleški premier Ramsay MacDonald, ameriški državni tajnik Henry L. Stimson in angleški zunanjji minister Arthur Henderson. Zadaj za njimi med Mellonom in Lavalom je sivolasi belgijski delegat M. Renkim; drugi od njega na desno je japonski zastopnik Matsudaira, potem nemški kancelar dr. Heinrich Brüning, italijanski zunanjji minister Dino Grandi in več drugih diplomatov.

M. U. ali kakre druge unije. Pomaga jim brez propagande zase, ker je socialistom le na tem, da se rudarijem olajša trpljenje in pomaga v borbi.

Po razpravi, ki se je udeleže-

razni sodruži, je delegiran za odpolnost eksekutive v Sheboygan s. Joško Oven.

Pritožbo proti tajniku je sestavil poseben odbor kluba št. 235, od katerega so podpisani Frank Nagode, John Spen-

dal in John Sappanich ter tajnik kluba s. Chas. Chuk.

Zaitz omenja bedo premogarjev v stavkovnih okrožjih in izvaja, da so se socialistične organizacije takoj v početku stavke odzvale z organiziranim pomočnim akecijem. Socialisti pa so bili na delu za ondote premogarje. V "Proletarju" je bilo citatijem toplo poročano, da v teh pomočnih akecijah sodelujejo in pomagajo. Razveseljivo je dejstvo, da se je v Cleve-

landu zavzel za stvar klub št.

27, kateri je izvolil poseben odbor v ta namen. Med člani

wisconsinske-illinoiske konfe-

datorjev in uspehi ne bodo

v renci JSZ. se agitira, da naj se izostoli. Naj se omenim, da so

polovica njenega prebitka, ki

ga napravi na pikniku 6. sept.

radu zelo na roko, posebno pa še v Waukeganu, obrne v pomoč

zastopnik za Waisenburg in

okolico Frank L. Tomsich. Za

njim sva obiskala naselbine

Waisenburg, Aguilar,

Trinad, Morley in Starkville.

O delu za časa moje odsotnosti v uradu lahko poroča več s. John Rak.

Poročilo tajnika bilo sprejet na znanje.

John Rak pravi, da nima k poročilu tajnika nič posebnega dodati.

Prosvetna matica. Pogorelec omenja, da urad v poletnih mesecih ne dobiva dosti vprašanj za igre in druge pripomočke, ki jih rabijo razna društva v predstavah in varijetnih sporedih svojih priredb. Tajnik okrožne konference soc. klubov in društev Prosvetne matice s. Garden ter tajnik JSZ. delata skupno s klubni in društvi za aranžiranje predavanj, na katerih nastopi to jesen s. Anna N.

Akcija, kakršna največ šteje

Veliko zanimanje za predava-nja Anne P. Krasna. Piknik soc. stranke države Wis.

Milwaukee, Wis. — Za pre-davanja v jeseni, ki jih bo imela s. Anna P. Krasna v Parkhillu, Pa., vladar pri nas veliko zanimanje.

Pomočno akcijo za premogarje v W. Virginiji in Kentuckiji deluje za ondote premogarje.

V "Proletarju" je bilo citatijem toplo poročano, da v teh pomočnih akecijah sodelujejo in pomagajo.

Razveseljivo je dejstvo, da se je v Cleve-

landu zavzel za stvar klub št.

27, kateri je izvolil poseben odbor v ta namen. Med člani

wisconsinske-illinoiske konfe-

datorjev in uspehi ne bodo

v renci JSZ. se agitira, da naj se izostoli. Naj se omenim, da so

polovica njenega prebitka, ki

ga napravi na pikniku 6. sept.

radu zelo na roko, posebno pa še v Waukeganu, obrne v pomoč

zastopnik za Waisenburg in

okolico Frank L. Tomsich. Za

njim sva obiskala naselbine

Waisenburg, Aguilar,

Trinad, Morley in Starkville.

O delu za časa moje odsotnosti v uradu lahko poroča več s. John Rak.

Poročilo tajnika bilo sprejet na znanje.

John Rak pravi, da nima k poročilu tajnika nič posebnega dodati.

Prosvetna matica. Pogorelec omenja, da urad v poletnih mesecih ne dobiva dosti vprašanj za igre in druge pripomočke, ki jih rabijo razna društva v predstavah in varijetnih sporedih svojih priredb. Tajnik okrožne konference soc. klubov in društev Prosvetne matice s. Garden ter tajnik JSZ. delata skupno s klubni in društvi za aranžiranje predavanj, na katerih nastopi to jesen s. Anna N.

Morris Hillquit pustil tožbo proti oljnim kompanijam

Morris Hillquit, ki je eden

najboljših odvetnikov v New

Yorku in socialistični voditelj,

oda vse prispevke premogarjem.

Stroške za vzdrževanje

urada krije soc. organizacija

mesta Pittsburgh, delo pa se izvrši brezplačno.

Podpora se deli nepristransko. Pomočni odbor ne vpraša, ali so premogarji člani N.

Predlog sprejet.

Eksekutiva odobrava stališče

"Proletarca", ki je od početka

glasila socialistične pomočne

akecije z apeli za prispevke.

Centralni pomočni odbor z

uradom v Pittsburghu, katere

mu načeljujejo znani socialistični in drugi ljudski voditelji,

odda vse prispevke premogarjem.

Stroške za vzdrževanje

urada krije soc. organizacija

mesta Pittsburgh, delo pa se izvrši brezplačno.

Podpora se deli nepristransko. Pomočni odbor ne vpraša, ali so premogarji člani N.

Akcija, kakršna največ šteje

Veliko zanimanje za predava-nja Anne P. Krasna. Piknik soc. stranke države Wis.

Morris Hillquit pustil tožbo proti oljnim kompanijam

Morris Hillquit, ki je eden

najboljših odvetnikov v New

Yorku in socialistični voditelj,

oda vse prispevke premogarjem.

Stroške za vzdrževanje

urada krije soc. organizacija

mesta Pittsburgh, delo pa se izvrši brezplačno.

Podpora se deli nepristransko. Pomočni odbor ne vpraša, ali so premogarji člani N.

Akcija, kakršna največ šteje

Veliko zanimanje za predava-nja Anne P. Krasna. Piknik soc. stranke države Wis.

Morris Hillquit pustil tožbo proti oljnim kompanijam

Morris Hillquit, ki je eden

najboljših odvetnikov v New

Yorku in socialistični voditelj,

oda vse prispevke premogarjem.

Stroške za vzdrževanje

urada krije soc. organizacija

mesta Pittsburgh, delo pa se izvrši brezplačno.

Podpora se deli nepristransko. Pomočni odbor ne vpraša, ali so premogarji člani N.

Akcija, kakršna največ šteje

Veliko zanimanje za predava-nja Anne P. Krasna. Piknik soc. stranke države Wis.

Morris Hillquit pustil tožbo proti oljnim kompanijam

Morris Hillquit, ki je eden

najboljših odvetnikov v New

Yorku in socialistični voditelj,

oda vse prispevke premogarjem.

Stroške za vzdrževanje

urada krije soc. organizacija

mesta Pittsburgh, delo pa se izvrši brezplačno.

Podpora se deli nepristransko. Pomočni odbor ne vpraša, ali so premogarji člani N.

Akcija, kakršna največ šteje

Veliko zanimanje za predava-nja Anne P. Krasna. Piknik soc. stranke države Wis.

Morris Hillquit pustil tožbo proti oljnim kompanijam

Morris Hillquit, ki je eden

najboljših odvetnikov v New

**"MOONLIGHT"
PIKNIK**

"SAVE"

**V SOBOTO
15. AVG.
ZVEČER**

**PRI KEGLU
WILLOW SPRINGS**

**VSTOPNINA: v predprodaji 25c
pri vhodu 35c**

Igra Johnny KOCHVARJEV Orchester

NAMESTO DA BI JIM DALI KRUHA IN ZASLUŽEK, JIM GROZE Z NASILJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Ce je brez sredstev, naj mu pomagajo dobrodelne družbe.

Ako se množica gladnih zbere skupaj in protestira proti nasilnemu izganjanju, kakor se je dogodilo prošli teden v Chicagu med črnimi, pride policija in reši problem s — krogljami!

Kako spretna je v boju proti — delavcem! Kako nevečja je v iztrebljevanju zločincev in zločinstva, je tudi vsakemu znano.

Razmere med črnimi v Chicagu

Frank L. Hayes opisuje v dnevniku "Daily News" prave vzroke naraščanju nezadovoljstva med črnimi v Chicagu, ki se od onih, ki jih navaja policija in reakcionarni političarji, čisto razlikujejo.

Pet odstotkov čikaškega prebivalstva tvorijo črnici. Od vsakih 100 nezaposlenih delavcev v tem mestu je 16 črncev, torej je brezposelnost med njimi veliko višja kakor med belimi delavci. V distriktu, kjer žive, je propadlo sedem bank, katere so jim vzele pretežni del prihrankov. Ves Washington park na južni strani služi tisočerim črnim za dom in prenočišče, kajti drugega stanovanja nima. Bede med zamorskimi prebivalstvom je vsled tega mnogo več nego med belimi. Dobrodelne družbe pomagajo, toda ne s posebnim navdušenjem radi predsodkov, ki jih imajo do črncev. Do poldruga tisoč zamorských družin je bilo od 1. januarja siloma izgnanih iz stanovanj, več tisoč pa se jih je umaknilo prostovoljno.

Nevednost med črnimi je po zaslugu "civilizirane" Amerike večja nego med belopoltnim prebivalstvom. Samo na južni strani je okrog 40,000 črncev brez vsakega zasluga. Frank L. Hayes pravi v omenjenem dnevniku, da ti črnici niso "komunisti" ali rdečkarji, toda so v položaju, v kakršnem se ne morejo navduševati za "patriotizem". "Preskrbite jim delo, pa bo problem rešen," je izjavil županovim ljudem neki zamorski pridigar.

Namesto tega pa jim obeta reakcija še več nasilij in še več — krogelj!

Potreba konstruktivne akcije

Slike, ki se vrste v premogarskih kempah, med farmerji v Oklahomi in Arkansusu, med tekstilnimi delavci na vzhodu, med Mehikanci na zapadu in med črnimi v Chicagu so uvod v panoramo, ki jo bo javnost lahko gledala prihodnjo zimo. Reakcija pa misli, da bo razmere spremeni s preganjanji delavcev.

Toda je v zmoti. Povečala bo le trpljenje prizadetih družin, povečala število žrtev, toda gladovanja s takimi metodami ne bo odpravila.

Čas je kritičen in ključ delavcev v ORGANIZACIJO. Razmere kakrsne so, povzročajo spontane izgrede, ki le opozarjajo, da je velik del ljudstva v bedi. Za odpravo vzrokov pa je treba efektivnejših sredstev. Nudi jih PROGRAM socialistične stranke.

Poročilo pomožnega odbora za premogarje

Cleveland, O. — Da ljudje v splošnosti simpatizirajo s stavkujočimi rudarji o tem ni nikakršnega dvoma. Radi bi se več uognali, če bi mogli. V sedanjih razmerah mislimo, da je uspeh, ki se je dosegel v teku enega tedna zadovoljiv in da so simpatiji do premogarjev potrjene. V naslednjem podajamo poročilo nabranih darov v to name. Prispevali so: društvo Naurei št. 5 SNPJ \$5; po \$2: Jos. Gornik, M. Klemen in Joe Zalar; po \$1: L. Lautišar, John Zgonc, Rev. M. Jager, A. Domino, Frank Kovadič in Ana Kramer; po 50c: John Hace, F. Gorendič, Frances Vidmar, J. Tursič, Anton Zihel, Frances Dolek, M. Tomek, Ivana Ponikvar, A. Milavec, M. Milavec, Jos. Modic, J. Breskvar, J. Modic, L. Palček, J. A. Šikič, W. Hočvar, F. Okicki, A. Martinčič, M. Smiska, Mary Spendl, Mary Mahne, L. Stub, J. Kunc, G. Bolle, Mrs. Maslo, A. Zorko, J. Lekar, J. Ladina, J. Obreza, E. Branislj, Mary Kushlan, F. Vidmar in J. Simčič; po 25c: Mary Kraine, John Tekavc, J. Skiljan, V. Kaučič, J. Potočnik, A. Vahčič, J. Kočevar, P. Valenčič, F. J. H. M. Krizman, J. Post, A. Pakič, J. Janeček, Emma Modic, F. Šigel, L. Škoda, F. Mrzler, Rose Suhadolc, L. Meglič, Rose Nezman, E. F. Winter, W. A. Wareline, R. C. Peterson, M. Marolt, J. Genckner, H. Pack, P. Koblitz, Sevrite & Nicoll Radio, F. Modic, J. Jasko, F. Drobnič, R. Mrak, J. Zelle, G. Zanič, Rose Kauček, L. A. Kovach, J. Stutz, M. Beinic, M. A. Lapin, J. Crtalič, Žele in Sinovi, A. Kraine, F. Krašovec, J. Onaka, J. Grbec, J. Dolenc, J. Pozenay, M. Brinovec, T. Mišič, F. Močnik.

Odbor še enkrat apelira na vse, ki jim je mogoče darovati in še niso bili obiskani. Da prispevajo tako mogoče, ker gre za koristno delovsko stvar. Rudarji potrebujejo podporo sedaj in premogarji propadejo v sedanjem boju potem se vsi skupaj pripravimo na večje zniževanje pladja po vseh mestih širom Zed. držav. Rudarji so bili vedno hrbitveni ameriškega delavskoga gibanja, in so že danes.

Končno na svaramo vse, da ne daste nobenega daru nobenemu pobiralcu, če si isti ne more skazati. Da je pooblaščen odake organizacije, ali če ga ne poznate. Da vas svaramo, je vzrok to, ker se te v bar slučajih dodolijo, da so se brezvestni "kruki" poslužili te vrtilike, in namesto, da bi nabranji denar oddali na oristino mesto, so ga sami spravili. Torej pozor!

Končno se odbor v imenu premogarjev vem, ki ste darovali, nato pleše zahvaljuje. Bodite pripravljeni, da ste dalji za dobro stvar, ki je vredna podpora.

Za pomožni odbor stavkujočih premogarjev:

Joseph Skuk, tainik-blaznik. Vse prispevke lahko posiljate na sledenje naslov: J. Skuk 1091 Addison Rd., ali "Pomožni odbor stavkujočih premogarjev", 6409 St. Clair Ave.

MOLITVE V S. DAKOTI PROTI KOBILICAM

Letos se je v raznih krajih Zed. držav pojavila poplava kobilic. En njihov val se je pomikal proti South Dakota. Farmarji, v strahu za svoje pridelke, so se zatekli k molitvi. Oltar so postavili pri krizu v Jeffersonu, S. D., ki je bil postavljen ob priliki enake molitve že leta 1871. Okrog 1,200 farmarjev se je zbral v upanju, da bodo z molitvijo obrnili oblak uničujočih kobilic drugam. Dokler bo med njimi toliko praznovanja, se ne bodo rešili ne kobilic in ne Hooverjeve prosperitete.

V Lincolnu, Peoriji in Farmingtonu, Ill.

PIŠE ANTON VIČIČ.

(Nadaljevanje.)

Iz Springfielda je držala moja agitacijska pot v Lincoln. Tu je le malo Slovencev—vsega skupaj sedem družin, več pa je drugih Jugoslovanov. Brezposelnost velika. Kar je zaposlenih, delajo 4 dni v mesecu in za te si teže imajo dajo \$20. Iz tega naj plačujejo asesment, živila in druge potrebščine, načrtnino na liste itd. Nevesela slik, kateri mi je razložil ob prihodu v Lincoln rojak Anton Stigel, pri katerem sem bil zelo gostoljubno sprejet. Drugi dan sva šla s Stigmom že ob 7. zjutranji na delo. Prejšnji dan Tone ni imel časa, ker je bil zaposlen s pripravami za piknik društva št. 116 SNPJ. Uspeva nisova dosegla. "Povedal sem ti, da ga ne bo," mi je rekel Tone, ali Majdič ob vratom. Pokaže pa se izza volgalja praznično oblečen človek.

Iz Springfielda je držala moja agitacijska pot v Lincoln. Tu je le malo Slovencev—vsega skupaj sedem družin, več pa je drugih Jugoslovanov. Brezposelnost velika. Kar je zaposlenih, delajo 4 dni v mesecu in za te si teže imajo dajo \$20. Iz tega naj plačujejo asesment, živila in druge potrebščine, načrtnino na liste itd. Nevesela slik, kateri mi je razložil ob prihodu v Lincoln rojak Anton Stigel, pri katerem sem bil zelo gostoljubno sprejet. Drugi dan sva šla s Stigmom že ob 7. zjutranji na delo. Prejšnji dan Tone ni imel časa, ker je bil zaposlen s pripravami za piknik društva št. 116 SNPJ. Uspeva nisova dosegla. "Povedal sem ti, da ga ne bo," mi je rekel Tone, ali Majdič ob vratom. Pokaže pa se izza volgalja praznično oblečen človek.

Iz Springfielda je držala moja agitacijska pot v Lincoln. Tu je le malo Slovencev—vsega skupaj sedem družin, več pa je drugih Jugoslovanov. Brezposelnost velika. Kar je zaposlenih, delajo 4 dni v mesecu in za te si teže imajo dajo \$20. Iz tega naj plačujejo asesment, živila in druge potrebščine, načrtnino na liste itd. Nevesela slik, kateri mi je razložil ob prihodu v Lincoln rojak Anton Stigel, pri katerem sem bil zelo gostoljubno sprejet. Drugi dan sva šla s Stigmom že ob 7. zjutranji na delo. Prejšnji dan Tone ni imel časa, ker je bil zaposlen s pripravami za piknik društva št. 116 SNPJ. Uspeva nisova dosegla. "Povedal sem ti, da ga ne bo," mi je rekel Tone, ali Majdič ob vratom. Pokaže pa se izza volgalja praznično oblečen človek.

Iz Springfielda je držala moja agitacijska pot v Lincoln. Tu je le malo Slovencev—vsega skupaj sedem družin, več pa je drugih Jugoslovanov. Brezposelnost velika. Kar je zaposlenih, delajo 4 dni v mesecu in za te si teže imajo dajo \$20. Iz tega naj plačujejo asesment, živila in druge potrebščine, načrtnino na liste itd. Nevesela slik, kateri mi je razložil ob prihodu v Lincoln rojak Anton Stigel, pri katerem sem bil zelo gostoljubno sprejet. Drugi dan sva šla s Stigmom že ob 7. zjutranji na delo. Prejšnji dan Tone ni imel časa, ker je bil zaposlen s pripravami za piknik društva št. 116 SNPJ. Uspeva nisova dosegla. "Povedal sem ti, da ga ne bo," mi je rekel Tone, ali Majdič ob vratom. Pokaže pa se izza volgalja praznično oblečen človek.

Iz Springfielda je držala moja agitacijska pot v Lincoln. Tu je le malo Slovencev—vsega skupaj sedem družin, več pa je drugih Jugoslovanov. Brezposelnost velika. Kar je zaposlenih, delajo 4 dni v mesecu in za te si teže imajo dajo \$20. Iz tega naj plačujejo asesment, živila in druge potrebščine, načrtnino na liste itd. Nevesela slik, kateri mi je razložil ob prihodu v Lincoln rojak Anton Stigel, pri katerem sem bil zelo gostoljubno sprejet. Drugi dan sva šla s Stigmom že ob 7. zjutranji na delo. Prejšnji dan Tone ni imel časa, ker je bil zaposlen s pripravami za piknik društva št. 116 SNPJ. Uspeva nisova dosegla. "Povedal sem ti, da ga ne bo," mi je rekel Tone, ali Majdič ob vratom. Pokaže pa se izza volgalja praznično oblečen človek.

Tu ni imel "Proletarec" nobenega naročnika, zdaj pa je tudi Peoria njegova trdnjava. Da postane v bodoče še večja, bo skrbel novi zastopnik Jos. Mrežar. Ob slovesu nam je Mrs. Mrežar servirala okusen obed, Jože pa me je peljal na bus-postajo, od kjer sem odpotoval proti LaSallu. Vožnjo sem imel lepo. Pred očmi so se vrstili krasni grliči in dolž malimi, lčini mesti. Venoni so nam dali 5 minut časa za oddih, ali pa tako hočemo na postajo, da se usgasimo žejo. Vpraševal sem se, ako morda tudi tu ne žive Slovenci. Opazil sem premognikov šaht, ki pa ni kazal življena.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

Ob 4:50 sem se pripeljal v LaSalle. Stopil sem takoj v delavnico s. Fr. Martiniča, ki pa je bil tako zaverovan v delo s popravljanjem obuvala na električnem stroju, da me ni takoj opazil. Sele ko je končal, sva se pozdravila. Gradiva za pogovor je bilo mnogo, kajti Frank je svoječasno žive! in delal v južnem Illinoisu. Povabil me je, da naj bom njegov dom v hotelu Boise. Prišlo je mnogo ljudi, a slik niso kupovali.

PROLETAREC

List za interes delavskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.
Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba,
Chicago, Ill.

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zvezde

NAROČNINA za Zedinjene države in Kanado za celo leta \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.—
Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev
v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Thursday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.Editor Frank Zalts
Business Manager Charles PogorelecSUBSCRIPTION RATES:
United States and Canada, One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.—Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

Address.

PROLETAREC

2639 W. 26th St., Chicago, Ill.

Telephone: Rockwell 2864.

546

Rdeči bav-bav

Ako propade banka, in potem še ena, treita in tako naprej, pride brihten kapitalističen političar z ugotovitvijo, da so teh polomov krivi "rdečkarji", ker rušijo med ljudstvom zaupanje v denarne ustanove. Kapitalistično časopisje naglo pograbi za take izjave, to da pogum državnemu pravniku, da aretira nekaj "moskovskih agitatorjev" in časopisje dobi spet gradivo za objavljivanje vesti o odkritih "rdečarskih zarotah". Ali banke pokajo dalje. Državni bančni nadzorniki so primorani priznati, da so bile te banke večinoma slabo in nevečne upravljane. V mnogih so bančni uradniki špekulirali v svoj prid, si izposojevali velike vsote in ko je prišla kriza, so izgubili—vlagatelji. Tak je sistem legalizirane tativine, krvido za polome pa skušajo legalni tatovi napraviti "rdečkarjem".

Izgredov brezposelnih, nemirov med črnici, stavk in splošnega nezadovoljstva so krivi "rdečkarji". Nekaj ljudstva je, ki to verjameme, posebno kar je silih patriotov. Druge pa kapitalistična propaganda ne bo mogla do go voditi za nos. Ljudje, ki so vlagali v banke, prav dobro vedo, da denarja niso izročili "rdečkarjem", in ako ga v bankah manjka, so ga zapravili tisti, katerim so ga povrili v varstvo.

Rdečkarji ne znižujejo plač in ne odslavljajo delavcev. Ali kapitalisti jih vseeno dolže, da hujskajo in ščejujo mirne, zadovoljne ljudi.

Kapitalizem skuša ustvariti iz komunističnih agitatorjev velik "bav-bav", pred katerim naj se bi ljudje križali kakor pred vragom. Nečedna igrica pa se mu ne posreči, četudi se pripravlja, da zadusi "prevratnike" z nasilji.

George Bernard Shaw

George Bernard Shaw je bil v Rusiji; dasi je imel za spremstvo konservativno družbo, se je o sovjetski uniji le pohvalno izražal in hvalil njena prizadevanja za ekonomsko rekonstrukcijo.

Listi so mu med drugimi podtikali tudi izjave, ki jih ni storil. Je pa res, da je Shaw dobil o Rusiji boljše vtise kakor jih je pričakoval, predno je šel tja na obisk.

Bernard Shaw ima tudi svoje muhe, kar je veliko pripomoglo k njegovemu svetovnemu slovesu. Svojih mnenj ne skriva. Kritizira kogarkoli. Nekoč je imel pohvalno besedo tudi o italijanskemu fašizmu in svetovni tisk je to zelo izrabljal, dasi so Shawovo hvalo o Mussolinijem režimu napačno citirali ali ji vsaj dajali drugačen pomen. Fašizem je skušal Shawovo mnenje izkoristiti sebi v reklamo, kar je prineslo staremu pisatelju mnogo kritike, graje in napadov. Toda svet je spoznal, da se je v tem slučaju o Shawu motil. Sovjetska Unija ni na izgubi vsled Shawovega obiska, ker je napravil zanjo mnogo reklame, Italija pa ni s takratno njegovo izjavo ničesar pridobila.

Vzorni socialisti

Po mišljenju neprijateljev v vseh taborih mi nismo vzor socialisti. Zelo nas kritizirajo radi tega.

Kakšni pa bi mi vendar morali biti, da nas bi nasprotniki vseh vrst priznali za "prave in vzorne socialiste"?

Cemu nam ne dajo dobrega vzgleda s tem, da bi oni postali vzorni in pravi sledbeniki socialističnih naukov?

Plače nižje, davki višji

Meze v čikaškem okrožju so se v prešlem poldrugem letu znižale povprečno 25 odstotkov in več, davki pa so po zatrdilu Oscarja Hewitta, ki je sotrudnik čikaške "Tribune", 10 odstotkov višji. To je vse, kar volilci dobre od "ljudskih prijateljev", katere pošilja v mestno in državno zbornico.

IZGREDI V CHICAGU RADI IZGANJANJA IZ STANOVANJ

Prebivalstvo Chicaga je dne 3. avgusta presenetila vest, da so se popoldne v zamorskem delu mesta dogodili veliki izgredi, v katerih je policija ubila tri črnce, mnoge ranila in tudi par policajev je bilo poškodovanih. Med čikaškimi črnci je veliko več revčincev kakor med belopoltim prebivalstvom. Brez posebnosti je med njimi po odstotkih izredno visoka. Zaposleni zamorski delavci prejemajo povprečno zdaj le okrog dolar na dan. Mnoge familije nimajo nobenih sredstev več, da bi plačevali stanarino, vendar česar jih gospodarji s pomočjo mestnih biričev in policajev siloma izganjajo. Dne 3. avgusta so vrgli na ta način iz hiš, ki je na tej sliki zaznamovana s številko 72 let staro zamorko. Sosedom se je smilila, pa so se golnjaje zgražali. V bližini je Washington park, kjer spi vsako noč stotine nezaposlenih zamorskih delavcev, drugi pa posedajo čez dan po klopih. Med temi ljudmi je nekaj komunističnih agitatorjev, ki jim govore vsak dan. Dogodilo se je, da je večja skupina takih ljudi izvedela o tem nasilnem izganjanju starke, prišla na lice mesta in se lotila znašati borno pohištvo nazaj v hišo. Množica je začela naraščati in pozvana policija ju hitela delati "red in mir". Mir je nastal, ko je izlila nekaj krvi neoboroženih ljudi. Reakcija je takoj začela z gonjo proti "rdečkarjem", četudi vsi oblastniki vedo, da so vzrok ljudski nejedvolski sedanje razmere, ne pa komunistični gorovi.

Neroden zagovor radi vzklikanja kralju

Urednik "Glasila KSKJ" bo moral spet k izpovedi

Ivanu Zupanu, uredniku "Glasila KSKJ", ni bilo prav, ker je "Proletarec" komentiral poročilo o hlapčonih na "izseljeniškem kongresu", o zakusu pri kralju in o Zalarjevem vpitju po Ljubljani v počast njegovemu Veličanstvu.

Prijatelj Ivan, ki že dolgo ni viden živega kralja, ve, da je tako "veličanstvo" clovec kakor je on, ali pa kakor npr. pogrebni Grdina in gl. tajnik Zalar. Smatra pa za svojo dolžnost, da ju "brani", četudi se hlapčevska klanjata.

Brani — čemu?

Med drugim piše urednik "Glasila KSKJ" v svojem editoriju v izdaji z dne 4. avgusta sledi:

"Kako prijazno je sprejel naše glavne uradnike ban dr. Marušič, ko so mu šli pokloniti dne 14. julija, ravno tako podban dr. Pirkmajer. Že dne 11. julija pa so šli naši zastopniki pozdraviti ljubljanskega župana dr. Puca, ki je bili tudi nadvise vesel kakov.

(Posamezne besede v donatisu stavkov so naglašili mi.)

Prvič, "Proletarec" ne pričakuje, da bi KSKJ pošiljala brzjavke VLADI v Leningrad,

ker v LENINGRADU ni NOBENE vlade, nego le uprava občine, toda mnogo poštenejša kakov pa je npr. uprava mesta, v katerem izhaja "Glasilo KSKJ".

Drugič, urednik Zupan se je poslužil laži na račun izletnikov SNPJ, da opraviči hlapčevstvo svojih "sobratov".

Tretjič, KSKJ, ni NIKDAR dovolila svojim glavnim odbornikom prisegati v njenem imenu pod vplivom otroške sentimentalnosti, čvička, konjaka in Unionskega piva ljubezen banom in njegovemu Veličanstvu.

Cetrtič, ako ste republikani, ne morete biti v isti sapi monarhisti. Ako ste državljanini, niste podaniki. In ako hodite na izlete za svoje denarce, boste pojedine, ki bi jih iztisnila starokrajska vlada iz sram delavcev in kmetov, z zgrajanjem odklonili. Pošten ameriški izseljene lahko plača svojo hrano kadar gre na obisk v stari kraj, kdor pa bi jo ne mogel.

Ivan Zupan pravi, da nam to in to pove "v brk". Pa je zelo neroden in Jeriu se s svojo upravno spremnostjo bržkone ni prav nič prikupil, četudi si drugemu nimata dosti očitati.

"Proletarci" pravi listič. Ta "listič" je po obsegu tako velik kakor glasilo "slavne, velike Kranjsko-slovenske katoliške jednote". List, ki ga urejuje Zupan, je plačan iz prispevkov članstva KSKJ. Morajo plačati, pa če jim je "naihov" list všeč ali ne. "Proletarec" se vzdržuje s prostovoljno načrtnino. Če bi bilo "Glasilo mega".

Triindevetdesetletni Jacob Miller tu na sliki, ki živi v Pleasant Hill, Mo., pravi, da nosi ene in iste čevlje že 73 let, pa imajo še vedno dobre pete in podplate. Kupil jih je pred 73. leti v Mifflinsburgu, Pa. Skoda, ker ne delajo več vsaj desetino tako trpežnih obulov, kakor so Millerjevi škornji.

NEPOBITA RESNICA.

Delavci, uverite svoje tovariše, da je osvoboditev delavskega razreda stvar delavstva sa-
mo. Če bi bilo "Glasilo mega".

Zgodovina delavskega
gibanja na Slovenskem

PRIREDIL ANTON KRISTAN

(Nadaljevanje.)

L. 1867 je dalo tkzv. decembersko ustanovo, ki je bila delo nemških liberalcev. Z njo je Avstrija dobila zakone, ki so bili do konca njenega življenja veljavni in so v veliki večini še sedaj v avstrijski republike in v nasledstvenih državah. Uzakonile so se postave o ministarski odgovornosti (25. julija 1867), o državnem zastopstvu z novo odreditvijo kompetence drž. zboru s § 14 in s kurijalnim sistemom ter delegiranjem poslavcev iz dež. zborov, državni temeljni zakon o splošnih pravicah državljanov, zakon o državnem sodišču, itd. itd. To leto je tudi nastopilo vladno prvo meščansko ministrstvo pod predsedstvom grofa Karla Auersperga, v katerem so zavzeli portfelje prvi možje, cvet liberalne buržoazije: Herbst, Giskra, Hasner, Plener, Brestel, Berger. Reformistični težnjami teh mož, ki jim je pelo slavo in meščanstvo in delavstvo, so se po robu postavili representantje katoliške Cerkve, ki je za svoje zavzeme poklicala in izkorisčala z avstrijskim režimom nezadovoljne Slovane. Na čelu opozicije in upornikov proti liberalnim "prostozidarjem" sta stala kardinal Rauscher in škof Rudigier iz Linca. Celo papež jim je prišel na pomoč in izdal znano "alokucijo", v kateri je proglašil "decembersko ustanovo" za pravo nesrečo in zakone od 25. maja za take, ki prinašajo pogubo in ki se jih mora zavreči. Zakon o šolstvu je zbodal klerikalce. Pobesneli so. Linški škof Rudigier je izdal tako pastirsko pismo, da so ga morale državne oblasti — konfiscirati; škofa pa ob soditi na 14 dni zapora (seveda so ga tudi takoj pomilostili!) Znan je iz tistih časov tirolski pater Greuter, ki se je na ljudskih shodih proti novim, svobodnejšim postavam, obnašal zelo nasilno.

Delavsko gibanje je tudi oživilo takoj po znanem porazu pri Kraljevem Gradcu. Kar tako spontano, ne da bi kdo ljudi kaj vzpostavljal in nagovarjal. O socijalizmu težko, da bi takrat kaj vedeli. Bili pa so preširjeni težnj, da morajo dobiti pravico zdrževanja in zborovanja. 21. junija 1867. leta so se podali delavci zapadne železnice na Dunaju v parlament, ki se je pravkar sešel, in predložili so peticijo za zdrževalno in zborovalno pravico. Njim so sledili drugi, tako 3. julija kovinski delavci Dunajskega Novega mesta, 6. julija tiskarji, delavci Severne železnice, kovinarji Siegllovci, tovaren itd. Peticije delavskih skupin so postajale vedno bolj obsežnejše. Tiskarji so na pr. že zahtevali, da naj se država začne brigati za delavsko varstvo, nedeljski počitki, za skrjanje delavnika itd. Pekovski pomočniki so ustanovili svoje društvo "Selbstkraft", ki je že 1. avgusta 1871 vodilo 14 dnevnih strajk, kjer se je šlo zato, da ne smejo mojstri več dejavevati in morajo z njimi ravnati kot z ljudmi. Strajk se je ponesrečil.

Državni zbor je začel razpravo o peticiji delavcev 3. julija. Grof Taaffe je 15. julija predložil že vladni načrt zborovalnega in društvenega zakona, ki ga je državni zbor še pred decembersko ustanovo na jesen sprejel. 15. novembra 1867 so ta zakon veljavne razglasili, ki je veljal do konca dne avstrijske monarhije in velja še danes.

Tako je nastalo prav živahno zborovalno in društveno življenje, zlasti med delavstvom.

Označevati tkzv. katoliška rokodelska društva za kako delavsko ali celo socijalistično gibanje, je pač nemogoče, ker so bila ta udruženja pod popolnim in direktnim vplivom cerkvenih organov, pravzaprav bratovščine z jasnim namenom vzgojiti obrtni ozir, rokodelski naraščaj v cerkvem duhu. Tedaj reakcijonalna vlada jih je pospeševala. Tudi niso imela ta udruženja nikakega direktnega vpliva na razvoj dogodka, pač pa so le nekateri posamezniki izšli iz njih v pravo delavsko gibanje in postali bojevniki in celo vodniki v socijalističnih vrstah.

Ustanovitelj kat. izobr. društva Kolping je obiskal na svojih agitacijskih potovanjih tudi naše slovenske kraje. Ustavl se je v Celju, v Ljubljani in v Trstu. V Ljubljani se je praznovala ob njegovem navzočnosti blagoslovitev društvene zastave (Vidi: Rheinische Volksblatt, leto 1856). — Vendar iz nobenega društva kat. rok. pomočnikov v naših krajih ni nastalo nikkakšno delavsko gibanje; vse njih udejstvovanje je ostalo le v ozkem okvirju društva samega.

(Dalje prihodnjič).

Slabe rešilne metode

Ce hoče dežela mir, naj se oboroži, kakor da bo jutri vojna. Ako hočemo zasigurati domačinom delo, ustavimo naseljevanje.

V protekcijo visokih plač ameriškim delavcem dajmo zgraditi čimvišji carinski zid.

Za orhanitev blagostanja in ameriškega življenskega standarda je potrebno, da izvodom v politične urade dobro polovico republikancev in do polovico demokratov. Dajmo vladu enih državah demokratom, v drugih republikancem, in ameriško blagostanje, ameriške ustanove, in svoboda Američanov bo zasigurana. Kdo je že vam vse to pravil? In vi še verjamete?

Ako se vam zdi Proletarec vreden, da ga ljudje čitajo, ga jim priporočite.

IV. VUK:

Skozi okno vlaka

(Mimobežni vtiči in epizode z mojega potovanja.)

(Nadaljevanje).

Kumborska ožina. V Tivatskem zalivu smo. Ladja plove in reže brazde v mirno morje. Obrača se k obrežju, pristaja, izkrcava in vkrcava in zopet odrije naprej tiho šumeč v valovi. Oko se ne naveliča gledati. Tiho občudovanje se loteva srca, ko plovemo skozi ozino "Verige" v Kotorski zaliv. Na obeh straneh gori v skalah so trdnjavice. Na grebenih gora pa so v razdalji posejane trdnjave — forte, stariški, iz časov Benetik. Zde se kakor stari daritveni oltarji ... Groteskna mogočnost sivih skal vleče poglede nase. Brazdati so grebeni od vrha do tal, kakor obraz stare kmetice, ki je pretrpel tisočero gorja.

Dva otočka stojita tam na morju. Kakor za mizo velika se vidita. Na enem je star samostan s cerkvico v vrčičem Sv. Jurij (San Giorgio) mu pravijo. Najstarejši krščanski spomenik. Benediktinci so živelici v tem samostanu. Zidan je na pečini, ki se dviga iz morja.

Se zanimivejši je njegov sed. Gospa Skarpjelska (Madonna dello scarppo), kar pomeni dleti, se imenuje. Kakor da plava na vodi, se ti zdi, in kot da je odsev vrhuncev gore Vrmače v vodi. Cerkvica na skali. Morje ji umiva podnožje.

Tik mene sedi mladek z mladenko. Belo je oblečena ona in on v belem suknjiku. Za roke se držita. Zdravko pomezne gospe Mariji. Ona go ostro pogleda in reče:

"Ne pozabite na Mojzesu in njegove zapovedi!"

Zdravko ji odgovarja. Jaz ju ne poslušam. Moja pozornost je pri mladcu, ki priponuje mlačenki o otočku. S tihim glasom ji priponuje pripovedko.

"Dobro si ogled cerkvico. Tisto, kjer ni vrta. Na valovih je zidana, se zdi. Ali naj ti povem čudno zgodbo o njej?"

"Pripoveduj," prosi ona.

In on pripoveduje.

"Pred kakim štiri in pol stoletjem so tam, kjer stoji sedaj tista cerkvica, moleze iz vode tri skalice, dletem podobne. In nič več! Morje jih je obivalo, izpodjedalo, a one so kljubovali. Otoček pa, ki je nastal iz njih, je delo človeških rok, delo človeške vztrajnosti in požrtvovalnosti. Zgodilo se je namreč, da sta 22. julija 1458 vesela tod dva ribiča iz Perasta, ki še takrat ni nosilo ime "mrtvo mesto", kakor ga ima danes, brata Mortesija. Opazila sta, da se nekaj blesti na skalici. Gledata.

Ali ono se blesti, pa ne moreta videti, kaj je. Veslata bliže. In glej, ko se približata skalici, vidita, da se sveti na njej podoba Marijina. Presenečena sta gledala podobo. Odokd se je vzel? Morje se je dotikal s svojimi valovi in je ni zmočilo.

Vzela sta podobo Marijino, da bi je ne potopil morski val, ko se morje razburka, ter jo odpeljala v cerkev v Perastu. Ali glej, Marijina podoba je odšla zopet na tiste tri skalice v morju. In to je delala vedno, kadarkoli so jo smeli in odnesli v cerkev.

"Marija hoče cerkev na tisti skalicah," je odločilo ljudstvo.

Ali kako postaviti tam cerkev? Da bi se dala postaviti vsaj kapelica? Ko pa ni niti za človeško nogo prostora? Zasipati morje? Širideset metrov globoko morje zasipavati, pomeni Sisifovo delo.

Ali ljudstvo se je lotilo neomo-

gočega. Trdi, da volja iz nemogočega naredi mogoče. Vse je delalo. Celo beneske in španske ladje so prevažale kamnje. Potopili so stare, s kamenjem natovorjene ladje. Bogataši so darovali velike vso, ubogi so delali zastonj. In v 176 letih je bilo delo dokončano. Otoček je bil narejen. Cerkevica je bila postavljena in evo, tam jo vidiš.

Tako je zmagala volja in vztrajnost.

Mladanka ga je poslušala in se tesneje privila k njemu.

"Volja zmaga povsod," je rekla in ga gledala v oči. Bog ve, kaj je hotela s tem reči ... Taka je pravljica o tistem otočku in cerkvici. Navada zasipa morja pa se je ohranila do dandanes. Vsako leto 22. julija se na to mesto pelje občinska ladja s kamenjem natovorjena, ter ga tu vrže v morje. Ko smo se vračali je bilo ravno 22. julija in videli smo ta običaj.

Perasto. Mrtvo mesto. Ladja pristane, da odda pošto in nato takoj odrije dalje. Mudis je v Kotor. Gledam palače. Vse iz kamena, lepe; v Ljubljani bi stale milijone. A tu stoje prazne, brez oken, brez strehe ... posvečene razpadaju. Brez življenja. To so palace patricijev. Ni jih več, posnosi patricijev, zato so njih palače puste.

"Kdo živi tu," slišim spraševati.

"Ali sploš kdo živi?"

"Mrtvo mesto".

Vidimo nekaj ljudi. Mrtvake sence morda? Ostanki življenja morda? Tristopetinideset prebivalcev šteje to mesto. Ko so cvetele Benetke, je bilo mogočno, živahno mestovojna luka. Mogočna postojanka mogočne republike. Sedaj je mumija, ostanek mogočnosti — mrtvo mesto. Vse mihi ...

"Ko stopim iz katedrale mestavi Ivan Celjski.

"Avtobusi čakajo".

"Kaj tako hitro že?"

"Drugache bomo hodili po zno.".

Škoda. Hotel sem si ogledati druge stvari. Okolico, ki je lepa. Pogledam na vrh gore. Težak oblak je visel čez njo in zavjal njen greben v svoj plašč.

"To pa ni razveseljivo", pozačem nanj.

Nikdo ne odgovori. Menda ni vredno na take reči odgovarjati. Meni pa se tisti oblaki, kakor da je podoben onemu na sinajski gori, ko je govoril Bog med gromom in bliskom. Saj tako groznega in skrivnostnega sem si predstavljal v svoji domišljiji. Gost, debel, zavit na robovih, viseč, preteč čez skale ... O tak je moral biti.

"Avtomobili pa trobijo ..."

"Tako je, če nisi gospodar svojega časa," si mislim. Glejam Lovčen, "streho" po kateri se bom sedelj vozil in z očmi izbiram šoferja. Tu se pa že kakršnemukoli ne izročam. Vsi hodijo okrog avtomobilov in jih še pregledujejo. Samo eden stoji mirno in čaka.

"Ta le me popelje," rečem in pristopim.

(Dalje prihodnjic.)

SODRUGOM IN SIMPATIČARJEM V BARBERTONU IN OKOLICI.

Seje klubu št. 232 JSZ. se vrne vsako drugo nedeljo v mesecu ob 10. dopoldne v dvorani društva "Domovina" na 14. cesti. Sodruži, prihajajo redno na sejo in pridobivajo klubu novih članov, da na ta način ustvarimo močno postojanko J. S. Z. Sodruženike vabimo, da se nam pridružijo. Socialistična stranka je v tej delži edina delavska stranka s konstruktivnim programom, s katereim se delavstvo lahko pribori boljšo bodočnost in končno osvoboditev iz modne sužnosti.

P. O.

Hočete pristno in čisto mleko za vašo deco in ostalo družino. Dovolite da vam postrežemo z njim. Dostavljeno na dom iz naše sanitarne, solinčno zračne

NOVE MLEKARNE

WENCHEL'S DAIRY PRODUCTS
EDINA SLOVENSKA MLEKARNA V CHICAGU.
2380-82 Blue Island Ave.

Tel. Roosevelt 3673

TOČNA POSTREŽBA DELO JAMČENO.

Telefoni: Canal 7172-7173

Chicago, Ill.

1727-1731 W. 21st St.

Chicago, Ill.

ZANIMANJE ZA CAPONEJA

Federalna oblast je potrošila že okrog četr milijona dolarjev v zbirjanju dokazov, da je je butlegarski in gangsterski magnat Al Capone prevaril, ker ne plačuje zadost dohodinskega davka. Bil je pozvan že parkrat na federalno sodišče, kjer mu zelo groze in ječa je zanj zdaj neizognljivo. Zanimivo je, da je to v glavnem boj med kruki, in sicer med enim, ki je dajal podkupnine, ter onimi, ki so jih prejemali. Na sliki je Al Capone. Na vrhu na trotoarju je množica ljudi pred federalno palačo, ki čaka, kdaj se pripelje Al Capone na zasliljanje. Prišlo jih je toško, da jih je moral razganjati policija.

Pennsylvanska konferenca

JSZ bo 27. sept. na Syganu

Delavstvo v zapadni Pennsylvaniji bo zopet imelo svoj dan v nedeljo 27. septembra v našelini SYGAN, PA., kjer se bo vršila konferenca soc. klubov in društev Prosvetne matice, po zborovanju pa se vrši piknik, oboje v domu, oziroma na vrtu okrog 28. leti.

Tu zapušča soprog, 16-letno hčerko in 15-letnega sina, v starem kraju pa starše, 7 sestra in 2 brata. Pogreb se je vršil 3. avgusta na Arlington pokopališču po civilnem obredu pod okriljem društva "Balkan".

Pokojni med Slovence ni mnogo zahaja. Bil je naročnik "Proletarca" in "Prosvetne", mirnega značaja, skrben oče in dober gospodar. Preskrbel se je, da bi lahko bolj brezkrbno užival svoja poslednja leta, in enako je preskrbel družino. On je svojo življensko pot dokončal. Blag mu spomin, sorodnikom pa naše sožalje. —

Nagla smrt rojaka

West Allis, Wis.

Tu je umrli nagle smrti rojak Frank Jartz, star šele 47 let. Zadeba ga je v dnevih vročine srčna kap. Bil je doma iz Preski pri Medvodah na Gorenjskem. V Ameriko se je preselil pred okrog 28. leti.

Tu zapušča soprog, 16-letno hčerko in 15-letnega sina, v starem kraju pa starše, 7 sestra in 2 brata. Pogreb se je vršil 3. avgusta na Arlington pokopališču po civilnem obredu pod okriljem društva "Balkan".

Pokojni med Slovence ni mnogo zahaja. Bil je naročnik "Proletarca" in "Prosvetne", mirnega značaja, skrben oče in dober gospodar. Preskrbel se je, da bi lahko bolj brezkrbno užival svoja poslednja leta, in enako je preskrbel družino. On je svojo življensko pot dokončal. Blag mu spomin, sorodnikom pa naše sožalje. —

Poročalec.

Na pikniku nastopi več slovenskih in angleških govornikov. V zabavo udeležencem bomo imeli tudi različne igre.

S petjem nas bo zavabal zbor "Ilirija" iz Canonsburga pod vodstvom R. Pleterška.

Naša naloga je, da v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Jacob Ambrožič, tajnik Konference. John Terčelj, Louis Glazer, M. Tekavec, Frank Samsa, Lawrence Kavčič, odborniki.

Naša slavnost v Waukeganu ne bo le izlet, nego bo ob enem manifestaciji naše sloga ter izraz prosvetnega dela. Govornik bodo, milwaukeeški šerif Al Benson, racinski župan Wm. Svoboda, urednik "Proletarca" Frank Zaitz in drugi. Naši fantasti, igralci baseball in pravljenci, vodilci poskrbi za običajne druge zabave. Plesalci se bodo obračali po zvokih dobre godbe v velikem, modernem teatru.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo. Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Naša slavnost v Waukeganu ne bo le izlet, nego bo ob enem manifestaciji naše sloga ter izraz prosvetnega dela. Govornik bodo, milwaukeeški šerif Al Benson, racinski župan Wm. Svoboda, urednik "Proletarca" Frank Zaitz in drugi. Naši fantasti, igralci baseball in pravljenci, vodilci poskrbi za običajne druge zabave. Plesalci se bodo obračali po zvokih dobre godbe v velikem, modernem teatru.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Naša slavnost v Waukeganu ne bo le izlet, nego bo ob enem manifestaciji naše sloga ter izraz prosvetnega dela. Govornik bodo, milwaukeeški šerif Al Benson, racinski župan Wm. Svoboda, urednik "Proletarca" Frank Zaitz in drugi. Naši fantasti, igralci baseball in pravljenci, vodilci poskrbi za običajne druge zabave. Plesalci se bodo obračali po zvokih dobre godbe v velikem, modernem teatru.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Naša slavnost v Waukeganu ne bo le izlet, nego bo ob enem manifestaciji naše sloga ter izraz prosvetnega dela. Govornik bodo, milwaukeeški šerif Al Benson, racinski župan Wm. Svoboda, urednik "Proletarca" Frank Zaitz in drugi. Naši fantasti, igralci baseball in pravljenci, vodilci poskrbi za običajne druge zabave. Plesalci se bodo obračali po zvokih dobre godbe v velikem, modernem teatru.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Naša slavnost v Waukeganu ne bo le izlet, nego bo ob enem manifestaciji naše sloga ter izraz prosvetnega dela. Govornik bodo, milwaukeeški šerif Al Benson, racinski župan Wm. Svoboda, urednik "Proletarca" Frank Zaitz in drugi. Naši fantasti, igralci baseball in pravljenci, vodilci poskrbi za običajne druge zabave. Plesalci se bodo obračali po zvokih dobre godbe v velikem, modernem teatru.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Naša slavnost v Waukeganu ne bo le izlet, nego bo ob enem manifestaciji naše sloga ter izraz prosvetnega dela. Govornik bodo, milwaukeeški šerif Al Benson, racinski župan Wm. Svoboda, urednik "Proletarca" Frank Zaitz in drugi. Naši fantasti, igralci baseball in pravljenci, vodilci poskrbi za običajne druge zabave. Plesalci se bodo obračali po zvokih dobre godbe v velikem, modernem teatru.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel in organizacijo.

Nekaj je v tem delu države, kjer imajo naši delavci velik vpliv, utrdimo socialistično misel

Vacirca na govorniški turi v Ameriki

Italijanski socialistični voditelj, bivši državni poslanec, znani pisatelj in orator V. Vacirca, bo tri meseca na govorniški turi v Zed. državah pod pokroviteljstvom Italijanske socialistične federacije. Štihod prične 1. septembra. Obvlada tudi angleški jezik. Italijanska federacija ga priporoča za govornika vsem socialističnim organizacijam. Vacirca je neizprosen sovražnik fašizma. V 13. letu starosti je pristopil v socialistično mladinsko društvo in od tedaj je aktiven v delavskem gibanju. Fašisti so mu stregli po življenu, toda se je rešil in zdaj, deluje v inozemstvu. Kdor želi stopiti z njim v stike, naj se obrne na naslov Italian Federation S. P., 1011 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

REDKA PRILKA.

Cunard parobrodna družba priredila izlet v Jugoslavijo po izredno nizkih cenah.

Cunard parobrodna družba pravljiva velik izlet v Jugoslavijo na svoji najhitrejši ladji "Mauretania" po zelo znižanih cenah za tretji razred s povratnim listkom, veljavnim za dve leti. Izlet se prične 2. sept. 1931.

Potnike bo spremljal

Mr. Milutin Ekerovich, načelnik jugosl. oddelka Cunard linije v New Yorku, ki je poznan kot dober organizator izletov, ki bo tudi poskrbel za vse potrebno za celo vožnjo do Jugoslavije.

Vabilo Jugoslovane štrom Zdr. držav, da se poslužijo te lepe prilike, da z malimi stroški običajo svojo rojstno domovino in sorodnike. Vsakdo, ki je že potoval s Cunardovimi parniki, ve, kako prijetno je potovanje na njih. Ta udobnost pa bo zdaj še povečana z vožnjo na krasnem in ogromnem parniku "Mauretania" pod vodstvom veličastnega Mr. Ekeroviča.

Rezervirajte si prostor čimprej. Za vse informacije se obrnite na Cunard linijo ali do njenih zastopnikov v vašem mestu. (Adv.)

NOV "PROBLEM" PROHIBICIJE

V New Yorku so otvorili pred par tedni trgovino, v kateri prodajo "kondensiran" moči v obliki "opeke". Na vsakem paketu ali "opeki" je napisano, ki pravi: Ne namakajte tega prodolga, kajti v sklopu, da imate to v vodi pet dni na toplem, bi fermentiralo in se spremeno v vino, kar je po zakonu prepovedano." V tem mislu so tudi vsa ostala navodila, ki kupci povedo, "česa ne sme storiti", "ako noče, da se mu "opeka" spremeni v vino. Iz vsakega kosa se lahko napravi galon vina. Federalni prohibicijski agentje so dne 5. avgusta prilično v glavno prodajalno "strjenega mesta" ter arstivali prodajalce, v nameri, da ugotove, če je tako varjanje prohibicije postavno. Lastniki pravijo, da jim oblast nisčesar ne more, ker ne prodajo alkoholnega materialja, nego le strjen grozni sok, ki je lahko postane vino, ako kupci niso "dovolj previdni". Na sliki je trgovina v New Yorku, kjer so prodajali "strjen mojt". Business je bil sijajan, dokler ga niso ustavili prohibicijski uradniki.

Neuresničene oblike

Kapitalisti so na predlanski konferenci oblikovali Hooverjev, da ne bodo zniževali plač, odborniki Am. del. federacije pa so ga zagotovili, da delavci ne bodo zahtevali povečanja mesečne in da se ne bodo spuščali v stavke.

To je bil le bluf kapitalistov, da se pripravijo na zniževanja. Neglede na oblike unijskih voditeljev, je tudi stavki čezdaj več. Tekstilni delavci v Patersonu, N. J., krojači v New Yorku, šoferji taksijev v Pittsburghu, premogarji v raznih državah in delavci v raznih drugih obratih so šli v stavke, kjer pa so bili molče trpeži nezgodne razmere.

Poročilo in razporoke

Število porok v Zed. državah je leta 1930 v primeru s prejšnjim letom nazadovalo 8.5 odstotkov, razporoke pa le 4.2 odstotkov.

OGLAŠANJE KALIFORNIJSKEGA SVEŽEGA SADJA.

Prvič letos se pojavljuje gospodinjam na vzhodu zdravstvene vrednosti in okusnosti raznega kalifornijskega sadja kot: breskev, hruški, marelici, sliv, čeplji, Thompson grozdje brez peči, malaga, tokaje, Emperor in drugi vrsti.

Drugo sočno grozje kot sinfadel, alicantes in muškatel, bo oglaševano po sezoni.

Posebno vzhodno oglaševalno kampanjo za kalifornijsko sadje vodi California Fruit Exchange, družba za razpolaganje kalifornijskega grozja in drugega sadja. Pod znano varstveno znamko "Blue Anchor" se vsako leto razpolaja nad 15,000 vagonov najfinnejšega kalifornijskega sadja na trgu. Kvaliteta sadja znamo "Blue Anchor" slovi po vsej svetu in tudi izven nje.

Ovlaščevalna kampanja se vrši razen v časopisu, na oglaševalnih deskah ter v trgovinah tudi potom rabi.

Jutranji radio ensambel sestoji iz orkestra 14. oseb ter Blue Anchor solistov.

V kratkih govorih priporočajo anonce razne kakovosti sadja in kajda se poslujevajte lahko pritrakuje v gotovih mestih. California Fruit Exchange smatra, da nujno potrebuje obvezati nakupovalce na vzhodu, kjer je kajda si lahko nabavijo zelo najboljše kvalitete. Tak radio program obveščanja se bo nadaljeval prihodnjih nekaj mesecev.

The California Fruit Exchange bo skrbela da pride grozje za izdelavo raznih grozdnih sokov pravočasno na trgi po vzhodnih državah, da tako zadovolji svoje številne odjemalce. Kakovost grozja pa bo nazajnena potom radio programa. (Adv.)

AMERICANISMS

Throwing poker players in jail and treating stock gamblers as superior beings.

Penalizing dope peddlers and paying three dollars a word for the editorials of Calvin Coolidge.

Brag about the form of our government and not give thoughts to its contents.

Make the eagle scream and scream for relief from buzzards in one breath.

Raising a bigger fuss over one bank robbery from without than over six thousand within.

Looking upon the shyster lawyer of September as the Messiah of November.

Sending people to the penitentiary for selling pints of whisky. Bragging about buying gallons from them.

Questioning female prostitutes. Attesting of the virtue of the male one.

Mobbing communists who believe in dividing up for the benefit of anarchists who take all.

Going to church on Sunday morning. Violating its teachings Sunday afternoon, Monday, Tuesday, Wednesday, Thursday, Friday and Saturday.

The American Guardian.

German Socialists Denounce Bankers And Capitalists

By ALGERNON LEE

The following is the manifesto issued by the German Social Democratic Party on July 14:

"The crisis has become more acute. Its development is masked by the breakdown of social industrial and banking concerns. With this comes the breakdown of the lie about "Marxist Mismanagement", which was invented to divert blame from the real culprits—namely, the capitalist system and its representatives. The bankrupt finance magnates and industrial lords are not Marxists. They are the determined champions of capitalistic private business and the backers of anti-Marxist propaganda."

"The Social Democracy has for years untiringly demanded the strengthening of the social-economic influence, the subordination of the giant capitalist enterprises to effective supervision by the state. Its demands have not been complied with. Today the bankrupt opponents of Marxism appeal for salvation through the state. Today the government becomes guarantor for the collapsed banks and takes them under its care.

"The capitalists are crying for help from abroad. But a good part of these capitalists financed the momentous electoral victory of the nationalistic reaction in September of last year and has to this day sedulously supported its credit-destroying policies.

"In this hour of extreme danger we call for a decisive change.

"The autocracy of the banks and the great industries is leading the economic life to ruin. It must be done away with. State aid is justified only if the influence of the state is permanently assured in the interest of the community.

"There must be a thorough house-

cleaning in economic affairs, regardless of the separate interests of the capitalists. Wage workers and employees must be protected through unconditional guarantee of their claims for wages, salaries, or benefits (under the social insurance laws) against the disastrous effects of the crisis, of which they are the innocent victims . . .

"Adequate aid from abroad is necessary. To that end we must have a foreign policy of mutual understanding, not vitiated by exaggerated demonstrations of hate and empty considerations of prestige.

"Not the economic anarchy of capitalism, but a systematic economic policy for the benefit of society as a whole. Not instigation of hatred among the peoples, but friendly cooperation! Not frivolous acts of despair, but planful effort on behalf of the people and for Socialism! Not dissension and division of the working class, but firm unity and resolute struggle against all hostile forces! That is the need of the hour."

Perhaps our readers will be interested to observe that the German Social Democracy has not, as some more or less prominent American Socialists pretend, repudiated the Marxist tradition and the principle of class struggle.

For Sanity's Sake

"I bought a new car and traded my old piano player as the first payment."

"I didn't know they accepted piano players as payment on new cars."

"They don't usually, but the salesman is a next door neighbor of mine."

—Baptist.

Name, Please

At a dinner party the absent-minded professor was seated next to a charming woman.

"Don't you remember me, professor?" she smiled. "Why some years ago you asked me to marry you?"

"Ah, yes," said the professor, "and did you?"

If you want to read unbiased, truthful news and editorials that have the welfare of the public as the first consideration,

SUBSCRIBE TO

THE MILWAUKEE LEADER

The only English Socialist Daily in America

540 W. Juneau Ave. Milwaukee, Wis.

SUBSCRIPTION RATES:

One year \$6.00—Six months \$3.00—Three Months 1.50

Sodruži in sodružice!

Zdaj, ko so delavci sami spoznali, da so jih kapitalistični politiki republikanske in demokratske stranke varali, imate priliko, da agitirate za jačanje svoje stranke toliko uspešnejše.

Ustanovite klube JSZ. povsod kjer jih še ni in pojačajte obstoječe.

Reports and Comments

What Price Patriotism

In the city of Johnstown, Pa., a few weeks ago a great celebration took place, commemorating the official opening of a recreation park known as Zoib Park.

As is always the custom in such celebrations, especially if the party that had a great deal to do in making the affair possible is a politician and holding a public office, one will find that others in similar offices will come and help to celebrate the occasion and honor the individual. The parties in this case were four judges of Cambria county, the mayor and his councilmen, politicians without number and a large crowd. The crowd considered it a great privilege to hear judge Kephart, chief of the Supreme court, because most of them still believe there are only two political parties in this great country of ours. They enjoy listening to fairy tales, promises of industrial betterment and all that sort of tommy rot from the mouths of those who are responsible for the present conditions.

The addresses by the other speakers ran in the same channel about the mighty and glorious thing known as "Patriotism" and "Loyalty". They impressed upon the audience that now more than ever before we need to be loyal to our President, our government and to the other men in government affairs to support, help in any way possible, even if it should come to the same results as in 1917—war.

We had industrial depressions before, it was said, and by being "loyal" to the country, by being patient there was a way out and the same will result this time. The speakers however failed to bring out the point: What is this patience and loyalty costing the people? How are the workers and their families provided for? Do they enjoy the depression? If so what will the reward be? Miserable deaths to those not being able to suffer any longer, and continued Hell to those surviving the struggle.

However, the speakers are to be complimented for having the power to impress the people with such magnificient rot. It is the People's own fault if they want the existing conditions to remain by believing such bunk.

Do you believe that the capitalist system can give us industrial freedom? If you do, then you better cling to your present tactics, and when you go to the polls be sure that you either vote the democrat or republican ticket, for these are the parties that are responsible for the existing conditions and if you really enjoy Hoover's hell then you should not kick, for it was through you and your kind that made it possible for the country to be in the condition that it is today.

The Communist and Socialist movements were flayed by the speakers which they portrayed as purely anarchistic. It is not surprising, it was expected that these would have some mention, for one can look at the progress in Russia, Vienna, Denmark and other countries; and if you will visualize through such talk, it is not surprising that they impress the untruth on an individual or a mob that such movements are very radical and dangerous to our plutocrats, and that we should be very careful of these agitators lest our "free" and noble country may not be so desirable to live in after all. Is the present industrial depression not enough to prove the utter bankruptcy of capitalism?

The only system that will guarantee the working class security and well-being was designated by Karl Marx and is called Socialism.

Anton Turk, Johnstown, Pa.

On Saturday August 15, the English Division of Club No. 5 JSF Franklin, is going to celebrate its "first anniversary" at the Franklin Boro Hall at 7:30 standard time. It will also be our regular meeting night which will be followed by refreshments and dancing to the tune of comrade Anton Turk's "Bandonian" and the piano. Comrade Jane Fradel, the organizer of our club, has promised to be with us. Members how about each one bringing a new member? That would be a real good way to celebrate our first anniversary. All

To broaden your knowledge of the Socialist and Labor movement, read

The New Leader
OFFICIAL ORGAN, S. P.

7 East 15th Street,

NEW YORK CITY, N. Y.

One year \$2, half year \$1, three months 75c.

the members of the senior branch No. 5 JSF are cordially invited to attend. This affair will be for members of both branches and for invited guests. Let's see you there 100% strong.

The Cambria County Socialists, under the auspices of Club No. 5 JSF will give a picnic at the Park Hill Grounds on Sunday August 23. Several good speakers will be here from Pittsburgh. The public is invited to attend. For further details concerning this picnic, watch next week's Proletare.

Frances Langerhole, Johnstown Pa.

A Quack Remedy

That's what G. D. H. Cole, the famous British economist, calls the wage-cutting policy—a quack remedy for industrial depression.

The obvious effect of a decrease in wages is to cut down the purchasing power of those who receive the decreased wages. They cannot buy as much at the stores. The stores cannot order as much goods. The factories, therefore, do not have to produce as much, and not having to produce as much, they throw more of their men out of employment.

Wage-cutting is, consequently, a disastrous and idiotic method of trying to cure an industrial depression. It simply won't work at all, but will make matters worse.

Neither does it help—an employer, unless he is the only one that does it, which is never the case. If one employer does it, his competitors follow suit. When one nation does it, other nations follow suit, because of world competition for markets. Everybody loses.

As Mr. Cole also says, "The long-run remedy for this situation is international Socialism."

The short-run remedy, not complete but helpful, is to keep wages up to the present standard, or to increase them, and to accompany this with a drastic shortening of the hours of labor. If the hours and days of labor were cut down sufficiently, every willing worker could be employed, and the depression would speedily cease for the present. Another would come later—for such is the nature of capitalism. To head off that, the "long-run remedy" would have to be applied.—Milwaukee Leader.

As Mr. Cole also says, "The long-run remedy for this situation is international Socialism."

"O, but, dear, it is so late and besides they are beginning to go."

"Yes, but not quickly enough."

SNPJ. Lodges for Release of Mooney and Billings</h3

A Jugoslav Weekly
Devoted to the Interest
of the Workers.

Official Organ of
Jugoslav Federation, S. P.

PROLETARIET

OUR AIM:
EDUCATION,
ORGANIZATION,
CO-OPERATIVE,
COMMONWEALTH

VOL. XXVI.

NO. 1248.

Published Weekly at 3629 W. 26th St.

CHICAGO, ILL., AUGUST 13, 1931

Telephone: Rockwell 2864

A Junker Speaks

Brigadier General Holbrook in an address before the Lightning Division at Camp Dix predicted a war with Russia and forecasts Germany as an American ally in this war. In the days of the old Prussia such speeches by strutting military officers were regarded here as characteristic of saber-rattling Junkers. Our gold braid fops indulge in the same thing without many people understanding its significance.

His military highness asserts that Russia has declared war on the United States by urging "the overthrow of this government". Well, general, perhaps Russia got the idea from the United States when President Wilson sent troops into Russia for a similar purpose. Besides the Bolsheviks know that the United States is an expert in overthrowing governments and they may like to imitate us.

For example, President Roosevelt cooperated with a revolution in Panama by consulting with the main conspirator and then sending warships off the coast to prevent the Columbian government from suppressing the revolt in her own province. Still earlier the American Minister to Hawaii worked with sugar planters in overthrowing the Hawaiian government with marines from an American warship, and one of the conspirators, Sanford B. Dole, declared himself a republic and this "republic" was recognized by the minister.

There have been other affairs of this kind in which Uncle Sam has set an example for the rest of the world. He has been a teacher in this sort of work for more than forty years and the general should be proud if others follow his example.—The New Leader.

Use Clubs...Then Shoot

Chief of Police Charley Hill of Pawtucket, Rhode Island, is a great American whose name will be no unfamiliar sound to posterity. He is in fact assured a place in history. His heroic accomplishment consists of a sweet and brief instruction to his men as to how best and surest to shoot strikers. "Use your heads, keep cool, and keep the crowds moving," the Chief said. "If anyone refuses to move, use your clubs. If there is persistent refusal, read the riot act and then shoot. We do not intend to countenance any manufactured trouble here." Many a sheriff would mince words and fail to be impressive, but no Charley of Pawtucket. Busy in making history rather than in reading history, Mr. Hill does not know, though, that it is not entirely original in the wording of his great thought. The other man was Trepov, also a Chief of police but of Petrograd in Czarist Russia. His laconic dictum was even briefer: "Spare no bullets." That other gentleman was later killed by a revolutionist but in due time when Messrs. Hill and Trepov meet in the Great Beyond they will compare notes, and have a chuckle: how easy it is to be great in the world, and how much such greatness is worth.

—Advance,

One Way to End Depression

"We are adopting what we believe is the only policy to aid in restoring normal business conditions," declared Joseph Grossman, president of a furniture company at Minneapolis, when signing an agreement with members of the upholsterers' union recently providing for the five-day week and a 10 per cent increase in pay. "It is hard to understand how any business man can expect his business to improve until conditions are improved for the workers, who are the greatest purchasers," he continued.

These remarks are at variance with those expressed by some employers, but they are based on sound judgement and common sense. Cutting wages cuts purchasing power, without which business is dormant, inasmuch as energy and enthusiasm are increased and more harmonious relations between employer and employee are created.—The Typographical Journal.

Depositing Bankers

Thirteen banks in Detroit closed their doors during the present depression, resulting in a loss of \$600,000,000 to small depositors, mostly foreigners. What's the remedy? Deport the depositors to where they came from, or deposit the bankers where they ought to be?

By the way, why not bar banks to keep bankers instead of barring them to keep burglars out? We have no data to that effect, but offhand we say that for every dollar stolen from the outside, a hundred thousand are stolen from the inside.

—The American Guardian.

SEARCHLIGHT

By
DONALD
J.
LOTRICH

Contacts with the people. We need them more today than ever before. Wherever it is possible our comrades must respond to the call to address meetings and our clubs should plan meetings and discussions and engage speakers. This is the time for that and the greater the degree of fulfillment the better the results. Such was the opinion of the executive committee of the Jugoslav Federation S.P., expressed at its monthly meeting last Friday. The tour of comrade Anna P. Krasna will do much to fulfill a part of this contract program. The planned debate between our English Divisions of Detroit and Chicago will also help. Lectures and reports can also be used advantageously. We must instill more life, more activity, and greater energy behind this life and activity.

An excursion to Waukegan, Ill., on Sunday September 6, will enable Chicagoans to take in the Jugoslav labor day program which is being arranged by the Educational Bureau JSF, of this district. Half of the net proceeds are to be directed to the striking miners. You can help in your little way by purchasing a ticket and attending the big event. The miners are in want and every little bit will help. Low round trip fares are being arranged and we are

planning on special busses to carry us to Sava's Moonlight Picnic at Kegel's Grove in Willow Springs, Ill. We should come out en masse and show that they have their workers out there with us. It is the only "moonlight picnic" held by any of our organizations and should prove to be attractive. The admission is only 25 cents and for those who want to ride the truck should be at the SNPJ Hall at 7:30 P. M.

A whole lot of talk is going on about the city of Milwaukee, its police department and its financial condition. This has been prompted by the report of the Wickersham committee in which they said that the police all over the country were corrupted with the exception of those in Milwaukee. A financial statement of Milwaukee reported that a five million dollar surplus fund is on hand while other large cities are hundreds of millions of dollars in arrears. There is no need saving that this is the result of an honest and efficient administration, but we should emphasize that the Socialists are the watch dogs and that the republican and democratic grafters have had to abandon the routine of their brothers in other cities. Now, what Milwaukee has been able to do other cities can do if only the people will awaken and place a few Socialists into office.

The Chicago district Federation of SNPJ picnic will be held Sunday

August 23, at Kegel's Grove, Willow Springs. Help us conclude the 1931 picnic season in Chicago in a big way. A full program is being arranged and everything will be there to make it a happy and pleasant event for you. The admission is 35 cents and entitles bearer to a gate award. Dancing from 4:00 P. M. on.

An excursion to Waukegan, Ill., on Sunday September 6, will enable Chicagoans to take in the Jugoslav labor day program which is being arranged by the Educational Bureau JSF, of this district. Half of the net proceeds are to be directed to the striking miners. You can help in your little way by purchasing a ticket and attending the big event. The miners are in want and every little bit will help. Low round trip fares are being arranged and we are

planning on special busses to carry us to Sava's Moonlight Picnic at Kegel's Grove in Willow Springs, Ill. We should come out en masse and show that they have their workers out there with us. It is the only "moonlight picnic" held by any of our organizations and should prove to be attractive. The admission is only 25 cents and for those who want to ride the truck should be at the SNPJ Hall at 7:30 P. M.

It is wrong to ask for unemployment Insurance? Some people believe so. The American Business men think so. Some of our people believe so. Of course it is understood that a man wants a job rather than unemployment insurance. Man will work and earn his living if given the chance. But what is he to do if there is no work and he has no money and no means of support? And he lives in a system whose government does not and will not allow expenditures to permit the unemployed to work. Is he to go out into the garbage cans and pick up the refuse and catch disease and sickness? Is he to steal? Or is he to starve? He wants to work, man does, but he isn't given that privilege. Then we contend that the government should feed, clothe and shelter him and whether they do it by dishing out rations or thru monetary assistance it matters not, so long as it is sustaining life and hope in the worker.

Some think that the government should give this unemployment insurance but that the man should do some work for it. We respect the argument. Under such a system Socialism would soon be realized. But the big industrialists would put up more of a "holler" than the unemployed are doing and the government would never be permitted to "go into business". So until we get a government that is willing to expend enough money to give the unemployed a job instead of unemployment insurance every worker should be up and for unemployment insurance. We must learn to take the system for its full value and we cannot over step our stairs lest we trip and totter over.

Our paper is doing its best to make the Slovene workers understand one another. Thinking people can read, talk, discuss and argue intelligently and when the case is over feel just as friendly as ever. However that spirit is lacking in many workers and we must drum to them and drum to make the principle the issue and nothing else.

Judge O'Flaherty: "Haven't you been before me before?"

Prisoner: "No, Y'r Honor. Oliver saw but wan faie that looked like yours, an' that was a photograph of an Irish king."

Judge O'Flaherty: "Discharged! Call the next case."—Public Opinion.

Our Doings Here and There

By JOHN RAK

Thursday evening, August 13, the regular meeting of the English Div. of Branch No. 1 JSF Chicago will be held. Among other important business which is to be transacted is a team to be selected for a debate with the Detroit comrades and baseball players lined up for a game with the Milwaukee group to be played Sunday, September 6, at Waukegan. Following the regular order of business the subject for general discussion will be "The life and work of comrade Victor Berger". All comrades are urged to be present and likewise are the members of branch No. 1 invited to attend.

Sava's Moonlight Picnic is the next important date to re-

member. It will be held Saturday, August 15, at Kegel's Grove, Willow Springs. As in the past few years, another evening of enjoyment will be had. The committee has arranged for trucks to leave from the SNPJ Hall at 6:30 and 7:30 P. M. Plenty of refreshments have been provided for and in the dance pavilion Johnny Kochevar's merry-makers will be at your service playing those old fashioned waltzes and polkas. Invite your friends to this outing at Kegel's and make merry with the rest of the crowd. Admission tickets are only 25c in advance. Secure them from any member of the branch or at the office of Proletarec.

The comrades of branch No. 232 JSF in Barberton, Ohio, promise a good time to their friends and sympathizers at a picnic to be held Sunday, August 16, at Joe Levko's farm. Comrade John Jankovich says that the committee will prepare a barbecue lamb and other good refreshments. All Slovanes and their friends in and about this vicinity are invited. The admission is free.

A series of lectures by comrade Anna P. Krasna of Johnstown, Pa., for the Illinois and Wisconsin district of branches and lodges of the Educational Bureau JSF is being arranged. For dates available the secretaries of the various branches and lodges of this district are asked to communicate with Anton Garden, 2315 S. Ridge-way Ave., Chicago.

On Sunday, September 6, a joint Labor Manifestation will be held in Waukegan. The sponsors are branches and lodges of the Educational Bureau JSF for Illinois and Wisconsin. Efforts are being made by the committee to secure some prominent English speakers from Milwaukee. Two singing choirs, Sava from Chicago and Naprej from Milwaukee, will also be on the program. Among the English Division of this district a ball game will be played. Following the all-day program and other amusements a dance will be held. We urge all Slovanes thru-out this district to attend this manifestation and celebrate Labor's solidarity. Admission tickets have been already distributed and sell for 25c in advance.

In these times of industrial depression, many relief and charity institutions have been formed by various branches and lodges to help families in need of food and clothing. The Chicago SNPJ Federation has done remarkable work along these lines for its members last winter. To carry on such work funds are needed and so a picnic will be given Sunday August 23, at Kegel's Grove, Willow Springs. To make it an interesting day, the Detroit Young Americans girls baseball team has promised to come down for a game with the Pioneer girls. Tug-of-war and other amusements will also take place. For transportation the committee will arrange that truck's leave at different hours from the SNPJ Hall. The admission tickets are only 35c in advance and 50c at the gate.

FRAGMENTS

It takes much money to make a rich man, but it takes little virtue.—George Bernard Shaw. And if you accumulate the first you can easily get along without the second.—New Leader.

The great cause of revolution is this: that while nations move onward, constitutions stand still.—Macaulay.

A happiness test has been given to 500 men at Columbia University but we are uncertain whether the test included Babson's idea of reducing their incomes.

If your depression is not of the kind that you like you may be sure that the Democrats would like to receive your order for one next year that will be more perfect.

The New Leader.

Socialism will destroy the bad feature of the trusts by taking the whole people inside the trusts—by making the trusts collective property, owned by all the people, and run for the benefit of all the people. This is the royal remedy for the trust problem.

—John M. Work.

Government should have no difficulty in locating fake bond houses. Just turn a sucker loose and follow him.

Should Speak Out

The Wickersham commission has now said its say on the Mooney-Billings case. In the course of a long document discussing "criminal procedure", there are a few sentences dealing with California's tragedy.

The report deplores the fact that California law does not permit a new trial even after additional evidence has been obtained which, as in this case, "charges" perjury on the part of a material witness and when the plea for a new trial is made "on the ground" that the prosecuting attorney has been guilty of fraud. Such a condition, the report says, "is shocking to one's sense of justice." Similar laws exist in other states (Massachusetts had the same statute at the time of the Sacco-Vanzetti case) and the commission urges that these laws be altered to permit a new trial whenever there is substantial evidence that an injustice has been perpetrated.

We should perhaps be glad that the commission, which certainly has not been noted for its courage, plucked up enough spirit to include these words in its report; the National Mooney-Billings committee has already expressed its gratitude.

Nevertheless, we cannot forget that the Wickersham commission, on the face of the evidence, has apparently suppressed a complete report on the California affair describing it as an outstanding recent example of "lawless law enforcement"; that this report was prepared by a staff of eminent lawyers at great length and with the utmost care, showing beyond any possible contradiction the shameful misuse of the legal machinery of California; and that publication of this report by the commission would in all human probability have been the last straw needed to force California's timidous governor to set the victims free. The commission has subordinated the cause of justice to political expediency and the personal ambitions of some of its members. No doubt the general public, even if it realizes the significance of this action, which is doubtful, will soon forget; but the members of the commission cannot. With the exception of Monte M. Lehmann who refused to sign the report, Mr. Wickersham and his associates must carry to their graves the stigma of having failed to speak out when they could have done so, in the interest of justice and truth.

—The New Republic.

Hoover on Wages

Headlines report that President Hoover's stand on wages is unchanged and that he opposes wage cuts. This follows the statement of Secretary Lamont a few days before who had said that some industries, faced with the prospect of closing down, may seek "temporary wage reductions".

Hoover might as well have said that there shall be no flood after the dam has broken and the valley has been flooded. Wage-slashing has been going on all over the United States. We wish it were otherwise but facts are to well known. Lamont was a little indiscreet because his statement will be filed by the Democratic publicity bureau for use in the campaign next year and Hoover wants to be reelected. We think that the wise boy who was going to put a chicken in every pot and a car in every garage was thinking more of that campaign than he was of wage-cutting.

Hoover is about the biggest four-flusher that ever sat in a swivel chair. Marketed to the nation as the engineer who knew all about industry, he is about the sorriest figure that ever occupied the White House. Had Al Smith been heaved into his place in 1928 Tammany's prize exhibit would have been just as sorry a figure.

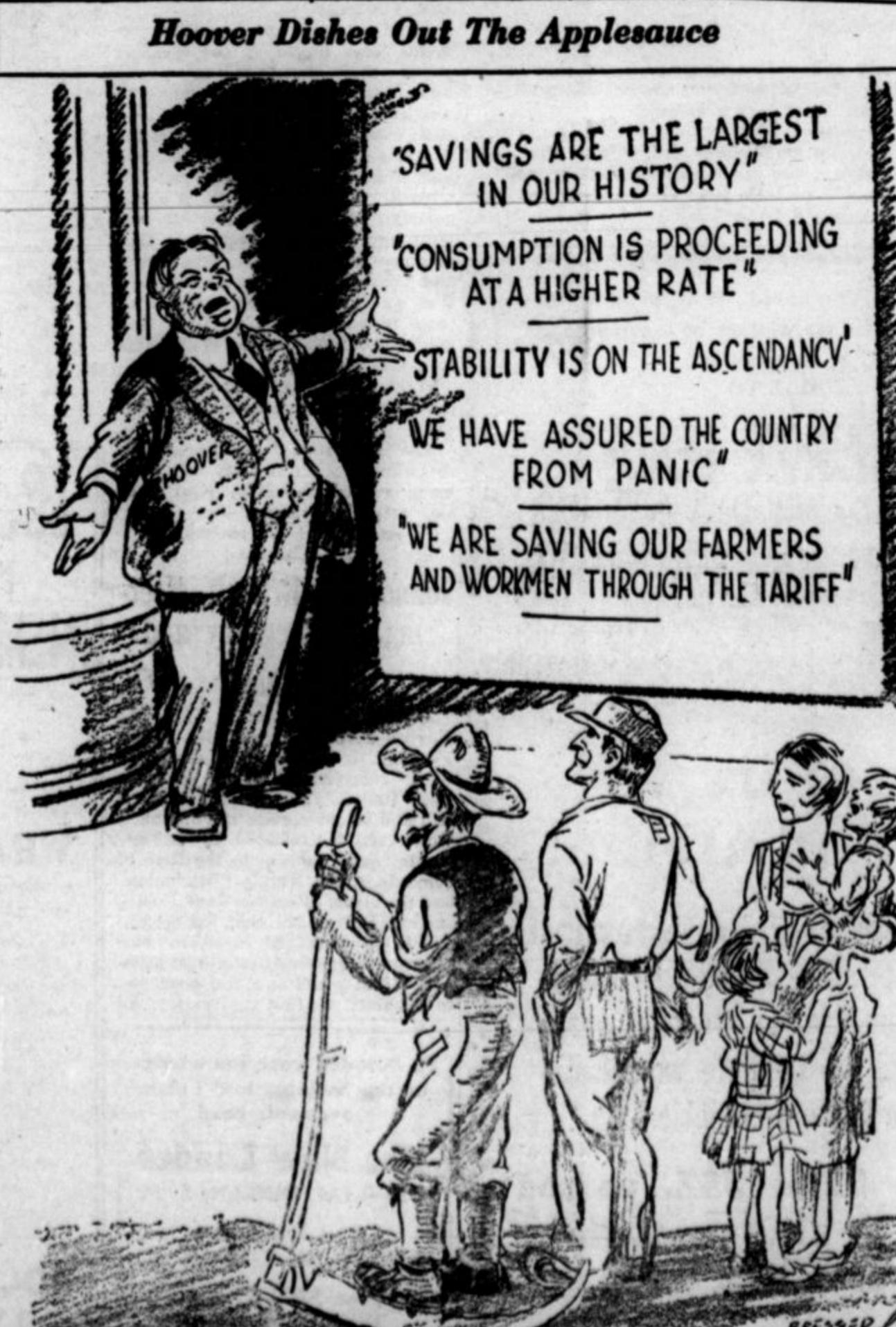
The fact is that these politicians of capitalism know little of the system in which they live. The collapse was a surprise to all of them. A little knowledge of Socialist economics enables the humblest worker to anticipate the thing that surprises them. It is this Socialist knowledge that is required at Washington and in every city and state executive office.

—New Leader.

The Labor Press

The time has come to reorganize, rebuild and renew our labor press, and give it greater power than it ever had before to fight the battles of the workers against the crushing and corrupting power of capitalist imperialism which now rules with ruthless sway and strides in iron-shod boots over the prostrate liberties of the people.—Eugene V. Debs.

MORE ENGLISH
ARTICLES ON PAGE 7

Courtesy, The New Leader.